

Mijnraad

Aan
De Minister van Economische Zaken en Klimaat
t.a.v. de Directeur Energie en Omgeving
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
	ETM-EO/ 18127856	MIJR/ 18201772	2

30 JUL 2018

Betreft : Mijnraadadvies instemming aanpassing winningsplan Groningenveld

Bij brief van 13 juni heeft u de Mijnraad advies gevraagd over de aanpassing van het winningsplan Groningenveld 2016 van de Nederlandse Aardolie Maatschappij B.V. De aanpassing bestaat uit een *hazard and risk assessment*, gebaseerd op het basispad van het kabinet en een operationele strategie voor de gaswinning voor het gasjaar 2018/2019.¹ Ook leverde NAM nog aanvullingen over schade aan gebouwen en bodemdaling.

De Mijnraad heeft kennisgenomen van de hierover uitgebrachte adviezen van:

- Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) van 12 juli 2018 (kenmerk 18167385)
- het advies van TNO Adviesgroep Economische Zaken (TNO-AGE) van 4 juli 2018 (kenmerk AGE 18-10.057)
- de Technische commissie bodembeweging (Tcbb) van 10 juli 2018, (kenmerk TCBB/1817444)
- de betrokken overheden.²

Bij dit advies heeft de Mijnraad gekeken naar de volledigheid en de kwaliteit van het aangepaste winningsplan, en naar de onderlinge samenhang en balans tussen de aanpassing en de en uitgebrachte adviezen.

De Mijnraad geeft in zijn advies geen uitputtende behandeling van de aanpassing en de adviezen, maar gaat met name in op die aspecten die de Mijnraad van belang acht voor het geven van aanvullende overwegingen, dan wel voor het onderstrepen, nuanceren of verbinden van opmerkingen of aanbevelingen in de adviezen.

Dit advies is gericht op het te nemen instemmingsbesluit over het winningsplan Groningen, dat u als gevolg van de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, vóór 15 november 2018 moet nemen. Intussen is bij het parlement uw voorstel voor aanpassing van Gaswet en Mijnbouwwet in behandeling, die erop gericht is de gaswinning uit het Groningenveld te minimaliseren ("nooit meer dan nodig"). Uw verwachting is daarom dat het instemmingsbesluit het karakter zal hebben van een overbruggingsbesluit voor het gasjaar 2018-2019. U geeft aan dat uw instemmingsbesluit alvast zo veel mogelijk zal aansluiten bij de te verwachten nieuwe Mijnbouwwet.

¹ Zie bijlage 1 voor de documenten waarover de Mijnraad de beschikking heeft gekregen.

² Zie bijlage 2 voor een overzicht.

Mijnraad

Over het winningsplan 2016 brachten wij op 10 juni 2016 advies uit. Hoewel de situatie op dit moment niet meer hetzelfde is, onder andere door de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State en het voornemen de gaswinning uit het Groningenveld te gaan beëindigen, is een groot deel van dit advies nog steeds actueel, zoals bijvoorbeeld het advies voor een breed gedragen alarmeringssysteem en de structurele monitoring van de veiligheidsbeleving.

Op 29 juni 2018 bracht de Mijnraad u een integrerend advies uit over de veiligheidsrisico's en de versterkingsopgave voor Groningen. In dat advies hebben wij aangegeven dat bij de versterkingsopgave veiligheid voorop moet staan. In de ogen van de Mijnraad is dit ook voor het instemmingsbesluit het geval. *Veiligheid voorop* geeft richting, maar betekent ook dat de flexibiliteit van handelen ook voor het komende gasjaar zo groot mogelijk gehouden wordt, zodat opvolging van voortschrijdend inzicht te allen tijde mogelijk is.

In dit licht heeft de Mijnraad de volgende opmerkingen.

Verwerking Zeerijp-advies van SodM in het instemmingsbesluit

SodM geeft een aantal adviezen met het doel de operationele beperkingen van het Zeerijp-advies te borgen:

- het opnemen van de definitie van de productieregio's in het instemmingsbesluit
- het overeenkomstig artikel 44 van de Mijnbouwwet verwijderen van de installaties van de clusters Ten Post, De Paauwen, 't Zandt en Leermens (waarbij dan per cluster wel één put beschikbaar blijft voor monitoring)³
- het in het instemmingsbesluit vastleggen van de beperking van de productie uit het cluster Eemskanaal
- het in het instemmingsbesluit vastleggen dat het verschil in productie tussen opeenvolgende maanden uit een regio gemaximeerd is (tot 20% of 50%).

De Mijnraad vindt het vanuit de huidige inzichten begrijpelijk om de mogelijkheid om door lokale productiebeperkingen seismiciteit te beïnvloeden vast te leggen in het instemmingsbesluit. Anderzijds denkt de Mijnraad dat het niet verstandig is om dit al te dwingend te doen. Het benodigde productievolume (kan ook lager blijken), ontwikkelingen in plaats, tijd en magnitudes van seismiciteit buiten de huidige verwachtingen, nieuwe inzichten (over het Groningenveld zelf of over de invloed van fluctuaties of regio's): er kunnen allerlei nu nog onvermoede omstandigheden zijn die maken dat de gewenste productie per cluster toch anders wordt dan nu gedacht. Het instemmingsbesluit moet geen belemmering gaan vormen voor een dergelijke directe reactie. Ook SodM adviseert overigens ook om in het instemmingsbesluit vast te leggen dat de minister van EZK kan interveniëren in de operationele strategie.

Dit geldt zeker voor het sluiten van de Loppersumclusters (Ten Post, De Paauwen, 't Zandt en Leermens). De Mijnraad vindt dat deze clusters wel gesloten moeten worden, maar beschikbaar moeten blijven om maximaal te kunnen reageren in geval van nieuwe inzichten. Dit betekent dat de putten niet geabandonneerd en de installaties niet verwijderd moeten worden. Onomkeerbare of met moeite omkeerbare maatregelen passen slecht bij het uitgangspunt dat de flexibiliteit van handelen zo groot mogelijk gehouden wordt.

³ NAM verzoekt hier zelf ook om.

Mijnraad

'Aanwijzingen' voor GTS en GasTerra⁴

Minimalisering van de winning uit het Groningen-veld en het voorkomen van overschrijding van de toegestane productief fluctuaties kunnen door NAM worden bereikt bij optimale medewerking van GTS en GasTerra, onder andere door het richten van de gasopslag Norg op deze doelstellingen. SodM spreekt in dit verband van het geven van aanwijzingen aan GTS en GasTerra.

De Mijnraad adviseert om in de communicatie rond het instemmingsbesluit te preciseren welk instrumentarium onder de huidige Mijnbouwwet en Gaswet tot de beschikking van de minister van EZK staat om GTS en GasTerra aanwijzingen te geven en hoe dit instrumentarium wordt ingezet.

De gasopslag Norg valt niet onder het instemmingsbesluit voor het winningsplan Groningenveld. In uw wetsvoorstel voor minimalisering van de gasproductie uit het Groningenveld zal de inzet van gasopslag Norg wel worden betrokken bij het vaststellen van de operationele strategie. De Mijnraad vraagt zich af of een verdere optimalisatie te bereiken is door ook andere relevante gasopslagen, zoals de piekgasinstallatie Alkmaar hierin te betrekken. Ook de Tcbb adviseert in deze richting.

Ook adviseren wij u Gasunie te vragen de mogelijkheden van optimale inzet van gasopslagen te onderzoeken en aan te geven in welke mate Gasunie de mogelijkheden heeft deze opslagen in haar strategisch plan in te zetten, dan wel of zij daartoe extra bevoegdheden nodig heeft.

Veiligheidsrisico's industrie, infrastructuur en waterkeringen⁵

De Technische commissie bodembeweging wijst erop dat in de stukken de nadruk ligt op de veiligheidsrisico's voor woningen en woongebouwen. Er zijn echter ook risico's in industrie, infrastructuur en waterkeringen. De Mijnraad sluit zich hierbij aan. In de adviezen van de overheden wordt gevraagd de risico's die optreden vanwege cumulatieve effecten van verstoring van kritische infrastructuur en de onderlinge afhankelijkheden hiervan in beeld te laten brengen door NAM. De Mijnraad is van mening dat de cumulatie van risico's voor infrastructuur, industriële activiteiten en waterkeringen in kaart gebracht moeten worden, maar dat dit geen taak van NAM moet of kan zijn. Het ligt meer voor de hand hiervoor een overheidsinstantie te belasten, bijvoorbeeld de Veiligheidsregio Groningen.

Betrekken van de regio

In het wetsvoorstel voor minimalisering van de gaswinning uit het Groningenveld is voorzien in een adviesrol voor provincies, gemeenten en waterschappen bij de vaststelling van de operationele strategie. Ook wordt voorzien in een inspraakperiode, waarbij een ieder zienswijzen naar voren kan brengen. Het jaarlijks vaststellen van de operationele strategie maakt het mogelijk om de meeste recente inzichten zowel over de gasvraag als over de effecten van gaswinning uit het Groningenveld te verwerken. Het verdient echter aanbeveling om de inwoners van Groningen en Noord-Drenthe en de overheden niet in een jaarlijkse cyclus, maar in een continue dialoog te informeren over de meest recente inzichten. In de adviezen van de overheden zijn diverse wensen te vinden die hun plek in deze dialoog zouden kunnen krijgen, zoals bijvoorbeeld de monitoring en zeer frequente rapportage van de voortgang van de afbouw van de gaswinning, de voortgang van het Kennisprogramma Effecten Mijnbouw (KEM), de voortgang van de ontwikkeling van een onafhankelijke modellentrein door TNO en de updates van de

⁴ Zie ook de adviezen van de Groningse overheden met de nummers 6, 7, 10, 11, 12.

⁵ Zie ook de adviezen van de Groningse overheden met de nummers 33 tot en met 36.

Mijnraad

risicoanalyse.⁶ Uit het advies van de Drentse overheden en de adviezen van enkele Groningse overheden⁷ blijkt dat bij hen ook nog specifieke vragen leven, zoals over het preferentieel produceren uit de zuidelijke clusters en over de gasopslag Norg.

Advies

De Mijnraad adviseert om in te stemmen met de aanpassingen van het winningsplan Groningenveld 2016 met inachtneming van bovenstaande opmerkingen.

Prof. dr. J.C. Verdaas
voorzitter Mijnraad

⁶ Zie ook de adviezen van de Groningse overheden met de nummers 5, 13, 14 en 26.

⁷ De gemeenten Grootgast, Leek en Zuidhorn.

Mijnraad

Bijlage 1 Documenten

1. Brief van de minister van EZK aan NAM, *verwachtingenbrief aanvulling winningsplan Groningenveld 2016*, 02 mei 2018, kenmerk DGETM-EO/18085152
2. Brief van NAM aan de minister van EZK van 15 juni 2018, *Aanvulling Winningsplan Groningen*, 15 juni 2018 (kenmerk EP201806204095), met bijlagen:
 - a) Jan van Elk, Assaf Mar-Or, Leendert Geurtsen, Per Valvatne, Eddy Kuperus and Dirk Doornhof, *Seismic Risk Assessment for Production Scenario "Basispad Kabinet" for the Groningen field, Addendum to: Induced Seismicity in Groningen, Assessment of Hazard, Building Damage and Risk (November 2017)*, June 2018
 - b) *Bouwstenen voor Operationele Strategie Groningenveld 2018/2019*, 15 juni 2018
 - c) Jan van Elk, Assaf Mar-Or, Jeroen Uilenreef and Dirk Doornhof, *Confidential Report, Maps of High Risk Buildings, Addendum to: Induced Seismicity in Groningen, Assessment of Hazard, Building Damage and Risk (November 2017)*, June 2018
3. Brief van NAM aan de minister van EZK, *Aanvulling Winningsplan Groningen*, 2 juli 2018 (kenmerk EP201807200080), met bijlagen:
 - a) Jeroen Uilenreef, Jan van Elk and Assaf Mar-Or, *Assessment of Building Damage based on Production Scenario "Basispad Kabinet" for the Groningen field, Addendum to: Induced Seismicity in Groningen, Assessment of Hazard, Building Damage and Risk (November 2017)*, June 2018
 - b) Dirk Doornhof and Onno van der Wal, *Assessment of Subsidence based on Production Scenario "Basispad Kabinet" for the Groningen field*, June 2018

Mijnraad

Bijlage 2 Ontvangen adviezen van overheden

- Advies van de provincie Groningen
- Advies van de provincie Drenthe en de gemeenten Aa en Hunze, Noorderveld en Tynaarlo
- Advies van de gemeente Appingedam
- Advies van de gemeenten Bedum, De Marne, Winsum en Eemsum
- Advies van de gemeente Delfzijl
- Advies van de gemeente Groningen
- Advies van de gemeente Grootegast
- Advies van de gemeente Haren
- Advies van de gemeente Leek
- Advies van de gemeente Loppersum
- Advies van de gemeente Midden-Groningen
- Advies van de gemeente Oldambt
- Advies van de gemeente Pekela
- Advies van de gemeente Ten Boer
- Advies van de gemeente Veendam
- Advies van de gemeente Westerwolde
- Advies van de gemeente Zuidhorn
- Advies van het waterschap Hunze en Aa's
- Advies van het waterschap Noorderzijlvest
- Advies van de Veiligheidsregio Groningen